

Драги читатели, рубриката „Галерия „Застраховател“ е с най-дълъг живот - тя започва още от първия брой на в. „Застраховател“, в който е поместен разговор с проф. д-р ик.н. Христо Драганов, тогава генерален директор на „МПС - Автомобилно застраховане“ АД.

През изминалите вече близо 14 години на страниците на вестника в тази рубрика са гостували такива имена, като ДОБРИН ГЕОРГИЕВ, ЛУКА ДОКОВ, Д-Р ВАСИЛ М. ПОПОВ, МАКЕДОН БОНЕВ, ДИМИТЪР ПОПОВ, ХРИСТО ДОБРИНОВ, КОСТАДИН КАРАГОЗОВ, БОРИС КЕРЕМИДЧИЕВ, СИМЕОН ДЪРВИНГОВ, ГЕОРГИ АБАДЖИЕВ, МАРИЯ И ЛЮБОМИР ИЛИЕВИ и др., до най-младите през последните години. По такъв начин в. „Застраховател прес“ ви представи и представя най-

изтъкнатите професионалисти в застраховането, а те от своя страна чрез проведените с тях разговори очертават неговата история.

Чрез всички публикувани разговори през изминалите вече 14 години редакцията на в. „Застраховател прес“ издаде неотдавна така необходимата ви книга със заглавие „Строители на съвременното българско застраховане“, която се приема изключително радушно и вече е на изчерпване. От брой 24/2007 г. с интервюто с Румен Георгиев, председател на УС и изпълнителен директор на ЗПАД „Армеец“, продължаваме представянето на изтъкнати професионалисти в застраховането. От интервютата с тях ще подготвим второ издание на уникалната книга „Строители на съвременното българско застраховане“.

ТРЯБВА ДА МИСЛИМ ЗА БЪДЕЩЕТО И ДА НОСИМ ОТГОВОРНОСТ ЗА НЕГО

● **Разговор с ЦВЕТАНКА КРУМОВА, зам.-председател на УС и изп. директор на ЗПАД „Армеец“**

- И вас ще помоля най-напред да се представите на нашите читатели, проследявайки накратко житейския и професионалния си път.

- Родена съм в Будапеща. Завърших английската гимназия в София, след което - право в Софийския университет и международни икономически отношения в УНСС. Така че „моите университети“ са български учебни заведения, които по традиция винаги са били най-добрите школи, една солидна основа за професионална подготовка в България. Специализациите ми в чужбина след това, различните конференции и семинари, в които съм участвала, бяха следващият етап, който ми даде не само задълбочени знания, но и ценен опит в деловото общуване. Започнах трудовия си стаж като юристконсулт в областта на проектирането и строителството, след което в Емисионното управление на БНБ. През 1992 г. постъпих като юристконсулт в ЗПАД „Булстрад“, където работих 13 години и израснах до директор на Дирекция „Правна“ и член на Управителния съвет. От 2006 г. съм изпълнителен директор на ЗПАД „Армеец“. Имам неговален преподавателски опит в дисциплината „Презастраховане“ като хоноруван асистент в УНСС. Омъжена съм и имам две дъщерии.

- В нашето интервю за страницата „Жените в застраховането“ споделихте, че в застраховането ви е отвело „желанието на един млад човек да се специализира в определена сфера“. И през 1992 година започвате работа в ЗПАД „Булстрад“ след отпавено ви предложение да заемете свободното място юристконсулт. Предполагате ли тогава, че ще приемете застраховането за своя съдбовна професия, за да ви нареждат днес между най-добрите застрахователи?

- Не съм предполагала, че това ще бъде важният професионален избор за мен. Нещо повече, когато учех в университета, тази част от правната наука - застрахователно право - беше много слабо застъпено в програмата и поради това застраховането беше ново начало за мен във всяко отношение.

- Вашият учител или учителите ви в застраховането, чиито имена никога няма да забравите?

- Благодарна съм на г-жа Иванка Ларгова, която за съжаление вече не е сред нас. Тя беше първият ми пряк ръководител в застраховането, главен юристконсулт в ЗПАД „Булстрад“. Имаше изключително богат професионален опит, целият ѝ трудов стаж е бил в застраховането. Същевременно беше много елегантна жена, с чар и самочувствие и в този смисъл беше добър пример за жена професионалист.

- Ако бихте ни доверили клю-

ча към професионалното застраховане, каква врата на вашите тайни в него бихме отключили? Достатъчна ли е само работата ви откъм юридическата страна на тази дейност, или са необходими и други компоненти за цялостното изграждане на един професионалист - застраховател?

- Не е тайна, че за да се изгради един успешен специалист в днешно време, е необходим упорит труд и много знания в различни области. Според мен тясната специализация е въпрос на личен избор. Професионалното любопитство, желанието да вникнеш в същността на процесите и да разбъраш различните аспекти на дейността е предпоставка за изграждането и развитието на професионалиста в застраховането. Това са качества, които много ценя и винаги съм се стремяла да ги насърчавам у хората, с които работя.

- Посочете, ако обичате, къде е пресечната точка между конкретната наука, математиката и правото за раждането и функционирането на успешно застраховане.

- Науката, математиката и правото са основата на застрахователната дейност. Те се пресичат в успешния застрахователен продукт, за който е необходим още един компонент, а той е търговската част от бизнеса. Маркетингът в застраховането е ключът към успеха. Ако имаме продукт, който отговаря в най-голяма степен на нуждите на потребителите и цената е тази, която те биха платили за него, ако предлагаме този продукт на подходящите места и ако успеем да информираме потребителите за неговите предимства, със сигурност ще успеем.

- И в края на краищата кое най-силно ви привлече и продължава да ви привлича в застраховането - неговият социален или финансов аспект?

- Не съм политик или финансист в тесния смисъл на думата. Застраховането е доста по-сложен и по-многообразен бизнес, което е и привлекателното в него.

- Бяхте от емблематичните личности в емблематичното застрахователно и презастрахователно дружество „Булстрад“, кое беше предизвикателството да се разделите с него и да преминете в едно от най-динамично развиващите се и стабилни дружества на пазара - ЗПАД „Армеец“?

- Не мисля, че определението „емблема“ е подходящо, все още не съм на възраст, която да го оправдава. Годишите в края на миналия век бяха интересни за застраховането, защото се създаваха новите модерни закони, формираше се пазарът и се създаваха правилата му. Това налагаше да се работи творчески, да се търсят нови решения. Мисля, че както хората,

така и организацията имат своето естествено развитие, растат и се променят. Това не е нито емблематично, нито драматично, а е една прекрасна възможност за реализация на нови идеи.

- С какво се различава работата ви тук, или по-точно кое е нещото, което изпълва със съдържание работния ви живот?

- Работата като дейност не е различна, различна е организацията, нейните принципи на функциониране и динамика, което произтича от етапа на жизнения ѝ цикъл, в който се намира. Ако трябва да продължа аналогията между компанията и живия организъм, в момента работя в млада компания, която се намира в период на растеж, а това е стимулиращо.

- Вече сме в Европейския съюз и нашият застрахователен пазар се европеизира. В какъв смисъл, в каква посока и до каква степен според вас? Впрочем как изглежда днес българският застрахователен пазар и какво очаквате от него?

- „Армеец“ остана единствената изцяло българска компания и това е най-показателният факт за българския пазар. Ако сме в състояние да отговорим на нуждите на потребителя с качествена застрахователна услуга, мисля, че националната идентификация ще се превърне в пазарно предимство. Много от предишните български компании сменяха наименованията си и се появиха утвърдените европейски и световни марки в застраховането. От друга страна, интересен е фактът, че се увеличава броят на нотификациите от страна на българските компании за намеренията им да извършват дейност в други европейски държави на основата на свободата на предоставяне на услуги, както и други форми за разширяване на дейността и инвестиции в други държави. Законодателството ни вече не се различава от другите европейски страни. Мога да кажа, че българският застрахователен пазар за 10 години се измени коренно в положителна насока и нямаме основание да се лишаваме от самочувствието на европейците. Българските компании имат шанса за успех, ако могат да съчетаят познанията си за спецификата на местните пазарни условия с положителния световен опит в технологиите и добрите образци на корпоративни процедури и практики.

- Как бихте характеризирали днешните отношения между застрахователите на пазара? И бихте попитали по-конкретно за начините им на работа по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“.

- Факт е, че във всички други страни ефектът от либерализацията на цените е бил в тяхното увеличаване, а у нас се случи обратното. Присъединяването ни към единното европейско пространство е ед-

на огромна промяна обстоятелства по „Гражданска отговорност“ и това трябва да ни прави много внимателни в преценката. Увеличаването на трафика, промяната в дестинациите на пътуване, подобряването на пътищата, това са все неизвестни величини. Всеки застраховател трябва да осъзнае отговорността си, тъй като евентуалните грешки ще се отразят на целия пазар.

- Имате ли приятели между застрахователите?

- Безспорно да. Един от най-нашумелите и все още неразрешени проблеми е този за създаването на застрахователен пул. Тъй като той засяга правни казуси, кои са според вас пътищата за неговото изграждане, за да е полезен и за двете страни - клиенти и застрахователи?

- Има различни идеи и проекти, които предлагат национални схеми за застрахователното покритие на природни бедствия, има и различни практики и действащи модели. Моето мнение е, че трябва да се следват най-добрите европейски модели, да се запазят пазарните принципи и ясно да се формулира участието на държавата по отношение на стимулирането и превантивните мероприятия за намаляване на риска, като разчистването на коритата на реките, контролът при спазване на нормите в строителството и други подобни дейности. Всичко това следва да е обвързано в една обща система, чрез която да се осигурят покритията по катастрофичните рискове.

- Ако огледате извървения досега път, какво бихте казали за себе си: „Удовлетворена съм“, „Не съм удовлетворена“, „Аз съм щастлив човек“, или „На прага съм на щастието“? Коя фраза най ви приляга?

- Убедена съм, че щастието е вътрешно присъщо на човека и всеки може да го намери в себе си. Човек е щастлив благодарение на собствените си усилия, стига да знае съставките на щастието - малко смелост, себеотрицание в разумни граници и най-вече чиста съвест. Аз съм щастлив човек.

- Как определяте ролята на Асоциацията на българските застрахователи и на Управление „Застрахователен надзор“ на КФН?

- Чрез Асоциацията на българските застрахователи трябва да бъдат изработени механизмите за саморегулация на бизнеса и неговите етични норми. Комисията за

финансов надзор следва да осъществява функциите, които законът ѝ е възложил, и да гарантира стабилността на системата.

- Кое е вашето кредо в застраховането?

- Отговорност. На какво ви научи професията на застрахователя и какво значи за вас добър, перфектен застраховател?

- Трябва да мислим за бъдещето и да носим отговорност за него.

- Най-големият урок, който получихте по целия си професионален път? Какво е най-важното за тази професия?

- Работата в екип е най-важна и затова трябва да ценим хората, с които работим.

- Вашето отношение към традицията и новаторството в застраховането?

- На пазара на финансови услуги е все по-трудно да се представи и наложи нещо ново. Като че ли всичко вече е измислено. Иновативността и модерното мислене са много важни днес. Бъдещето е не на продуктите, а на стойностите, които създаваме.

- Най-големият ви успех досега?

- Тез първа предстои. Кое е най-сладкото в работата на застрахователя и кое най-горчивото? Какво не бихте искали да се случва в застраховането?

- За съжаление голяма част от работата в застраховането е свързана със събития, които имат негативен характер, като природни бедствия, катастрофи и т.н. Срещаме се понякога с човешки трагедии и колкото и добре да вършим работата си, те си остават такива.

- Имате ли достатъчно време за себе си - за своя личен живот и за семейството си?

- Като всеки ресурс, времето никога не е достатъчно.

- Какво ще пожелаете на себе си, на екипа на дружеството, на своите колеги от застраховането?

- Здраве и много успехи!

Разговора проведе
ПЕТЪР АНДАСАРОВ